



Open Government

National handlings- plan 2013-2014



Open Government

National handlings- plan 2013-2014

Indhold

Indhold.....	1
1. Indledning.....	2
2. OGP- handlingsplanerne: resultater og nye initiativer	3
2.1 Resultater	3
2.2 Handlingsplan 2013-2014	4
3. OGP-initiativer.....	5
3.1 Lokaldemokrati og deltagelse	5
3.1.1 Lokaldemokratiets tilstand.....	5
3.1.2 De nye generationer skal inddrages.....	6
3.2 Fuld digital kommunikation – og inklusion	7
3.2.1 Digital selvbetjening og kommunikation.....	7
3.2.2 Der tages hånd om alle.....	8
3.3 Nye samarbejdsformer og inddragelse	9
3.3.1 Modernisering af den offentlige sektor	9
3.3.2 Samarbejde med erhvervslivet	10
3.3.3 Samarbejde med borgerne om velfærd.....	11
3.3.4 Frivillighed.....	12
3.4 Åbne data – innovation, gennemsigtighed og effektivisering	13
3.4.1 Offentlige data som digitalt råstof.....	13
3.4.2 Gode grunddata for alle	14
3.5 Udbredelse af Open Government	15

1. Indledning

Danmark er i internationalt regi kendetegnet ved at være et moderne og åbent samfund. Vi er kendt for at følge med udviklingen, værne om demokratiet, og have et veludbygget velfærdssystem, der til stadighed forbedres med nye løsninger og services.

Denne position skal fastholdes og udbygges. Det kræver, at vi fremmer en gennemgribende modernisering af den offentlige sektor. Arbejdet skal skabes i partnerskaber, der nedbryder traditionelle skel og nytænker samarbejdsformer. Dette var baggrunden for, at regeringen i 2011 tilsluttede sig det internationale initiativ "Open Government Partnership" (OGP).

OGP er stiftet af den amerikanske regering i samarbejde med syv andre lande og tæller indtil videre mere end 50 deltagerlande. Formålet med OGP er at fremme god regeringsførelse og styrke demokratiet ved, at deltagerlandene forpligter sig til initiativer inden for gennemsigtighed, borgerdeltagelse, dialog med civilsamfundet, antikorruption og ansvarsplacering samt teknologi og innovation.

Initiativet skal bidrage til at sikre, at offentlig service og information leveres på en tidssvarende og effektiv måde til at stimulere og understøtte innovation og værdiskabelse i hele samfundet og til at styrke viden, deltagelse, gennemsigtighed, samarbejde og sammenhængskraft. En central drivkraft er udnyttelsen af nye teknologier og medier, der giver mulighed for at gøre offentlig information og teknologi tilgængelig for borgere og virksomheder og at øge samarbejdet mellem den offentlige sektor og civilsamfundet.

Brede partnerskaber er en af kilderne til at lade sig inspirere i arbejdet med at modernisere den offentlige sektor. Som et lille land er vi nødt til både at samarbejde nationalt og at skue ud over grænserne og lære af andre lande for fortsat at sikre fornyelse og fremskridt til vores moderne og åbne samfund.

Den danske open government handlingsplan 2013-2014 handler blandt andet om frivillighed og rammerne for frivilligt arbejde og om at udnytte ny teknologi til at styrke gennemsigtighed, vækst og livskvalitet – blandt andet gennem åbne data og digital velfærd. Og så handler det om en ny tilgang til den offentlige sektors rolle, hvor vi skal arbejde med en aktiv og bred involvering af borgerne, virksomhederne og civilsamfundet generelt.

Ændrede arbejdsformer er ofte uvante og forudsætter derfor tillid, gennemsigtighed og samarbejde. De konkrete regeringsinitiativer i planen dækker forskellige centrale aspekter af open government: Demokrati, digital kommunikation, nye samarbejdsformer samt åbne data. Med open government skal vi fortsat udvikle vores forvaltning, vores velfærdssamfund og vores demokrati.

2. OGP- handlingsplanerne: resultater og nye initiativer

Regeringen fremlagde i 2012 den første handlingsplan for open government i Danmark. Hovedparten af initiativerne og projekterne er blevet gennemført, og flere af dem fortsættes og udvikles yderligere i denne nye handlingsplan.

Danmark valgte i forbindelse med tiltrædelsen af OGP at sætte særligt fokus på digitalisering. Som følge heraf tog omtrent halvdelen af initiativerne i den første handlingsplan afsæt i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2011-2015. Hovedfokus for disse initiativer var bedre offentlig digital service for borgere og virksomheder samt gennemsigtighed og ansvarlighed i offentlige projekter og processer.

2.1 Resultater

Digitaliseringen af den offentlige service har givet borgerne mulighed for at klare flere ting selv – nemt og bekvemt hjemmefra. Og borgerne har taget de digitale services til sig. Samtidig har den digitale service frigjort tid i fx borgercentre, som kan bruges til at levere en mere personlig og fleksibel service til de borgere, som fortsat kommer i centrene. Civilsamfundet har desuden bidraget til, at antallet af borgerhenvendelser er faldet med op til en tredjedel, fordi frivillige organisationer har støttet den digitale inddragelse af borgere, der har brug for ekstra hjælp til at anvende de digitale løsninger.

Det andet tema for arbejdet med den første handlingsplan var at skabe øget gennemsigtighed i det offentlige. For at skabe åbenhed om status for hvordan arbejdet med den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi forløber, offentliggøres således de enkelte projekters status hvert kvartal med oplysninger om budget, business case, risici og tidsplan.

Hvad angår gennemsigtighed om det offentliges indsats uden for landets grænser, er der blandt andet blevet skabt en bedre adgang til Udenrigsministeriets orienteringer til Rigsrevisionen om mulige svindelsager i forbindelse med udviklingsbistanden. Offentlige høringer om nye strategier og bevillinger i udviklingsbistanden har ligeledes været et indsatsområde for regeringen, og indsatsen for at øge åbenheden i den danske udviklingsbistand resulterede i 2012 i en delt tredjeplads på Publish What You Funds årlige rangliste.

Et tredje tema i den første handlingsplan var styrkelse af virksomheders samfundsansvar, som tog udgangspunkt i regeringens handlingsplan "Ansvarlig vækst". Brud på ansvarlig virksomhedsadfærd skal kunne rejses, dokumenteres og offentliggøres af dem, der mener, at de er blevet krænket af danske virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Der er derfor blandt andet etableret en mæglings- og klageinstitution, som er en ikke-juridisk institution, hvor virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder kan løse uoverensstemmelser om overtrædelse af for eksempel menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder, internationale miljøstandarder og korruption.

En komplet oversigt over - og evaluering af - implementeringen af Danmarks første open government handlingsplan er offentliggjort på www.digst.dk.

2.2 Handlingsplan 2013-2014

Den danske handlingsplan for 2013-2014 er blandt andet udarbejdet på baggrund af bidrag fra en offentlig høring, hvor borgere, virksomheder, NGO'er og offentlige myndigheder blev inviteret til at foreslå initiativer og aktiviteter.

Handlingsplanen er inddelt i fire temaer:

- Lokaldemokrati og deltagelse
- Fuld digital kommunikation – og inklusion
- Nye samarbejdsformer og inddragelse
- Åbne data – innovation, gennemsigtighed og effektivisering

De fire open government-temaer indeholder hver især et eller flere initiativer. Stat, marked og civilsamfund har alle en aktiv rolle i at skabe betingelserne for et åbent velfærdssamfund, hvor borgeren sættes i centrum.

Den danske open government handlingsplan 2013-2014 handler blandt andet om frivillighed og rammerne for frivilligt arbejde, om at udnytte ny teknologi til at styrke gennemsigtighed, vækst og livskvalitet. Og så handler det om en ny tilgang til den offentlige sektors rolle, hvor vi skal arbejde med en aktiv og bred involvering af borgerne, virksomhederne og civilsamfundet generelt.

3. OGP-initiativer

3.1 Lokaldemokrati og deltagelse

Demokratiet er grundlaget for det danske samfund. Det gælder på nationalt og regionalt niveau, og det gælder også på det lokale, kommunale niveau. Lokaldemokratiet har stor betydning for borgerne og for deres mulighed for at påvirke deres egen hverdag. Det er derfor i det lokale demokrati, at dialogen mellem politikere og borgere er mest relevant. Lokalpolitikere har ansvaret for den borgernære service, og det er i det lokale demokrati, at borgerne nemmest kan deltage og gøre en egentlig forskel.

En god dialog mellem politikere og borgere gør begge parter til en del af et fællesskab med et fælles ansvar for samfundets udvikling. Det fordrer, at borgerne høres og oplever, at deres holdning betyder noget, når politikerne skal træffe afgørelser. Omvendt kan en tæt dialog bidrage til at skabe forståelse og medansvar blandt borgerne, når politikerne skal træffe svære beslutninger om fx skolelukninger. Og en god dialog kan også bringe nye, gode løsninger på banen, som "rådhuset" ikke selv havde fundet.

Regeringen vil se på, om reglerne for kommunale høringer kan tilpasses således, at der tilrettelægges en mere hensigtsmæssig inddragelse af borgere og erhvervsliv i kommunale beslutninger uden at gå på kompromis med borgernes retssikkerhed. Ligeledes vil regeringen fortsat have fokus på høringsfrister for lovforslag samt sætte styrket fokus på høringsfrister for bekendtgørelser, især de bekendtgørelser, der indholdsmæssigt har en sådan karakter, at de kan sidestilles med lovforslag. Initiativerne skal være med til at skabe den fornødne gode lov kvalitet, der ligger til grund for god regeringsførelse.

INITIATIV: Serviceeftersyn af de kommunale høringer

Regeringen nedsætter et udvalg, som skal gennemføre et serviceeftersyn af de lovfastsatte kommunale høringer, og som skal se på, om reglerne for kommunale høringer kan tilpasses således, at der tilrettelægges en mere hensigtsmæssig inddragelse af borgere og erhvervsliv i kommunale beslutninger uden at gå på kompromis med borgernes retssikkerhed.

3.1.1 Lokaldemokratiets tilstand

Det er afgørende for demokratiets legitimitet, at vælgerne stemmer. En stemme ved et valg er mere end en stemme på et parti eller en kandidat. Det er også vælgerens tilkendegivelse af, at han eller hun accepterer vores politiske system - det repræsentative demokrati. Ved det seneste kommunalvalg i 2009 faldt stemmeprocenten til 66 pct. Det er den laveste stemmeprocent i 35 år. Noget tyder på, at det lokale demokrati er udfordret.

Eksempel: Undersøgelse af lokaldemokrati

I forlængelse af evalueringen af kommunalreformen sendte regeringen en repræsentant fra Økonomi- og Indenrigsministeriet på rundtur i de danske kommuner for at tage temperaturen på det lokale demokrati. Samtidigt blev der udsendt en spørgeskemaundersøgelse til ca. 2.500 borgere om deres oplevelse af det lokale demokrati. Spørgsmålene handlede om borgernes oplevelse af at blive hørt og komme til orde i lokaldemokratiet.

Formålet med rundturen i de danske kommuner og spørgeskemaundersøgelsen har været at samle erfaringer og få ideer til, hvordan vi kan forbedre – eller nytænke – det lokale demokrati og blive bedre til at inddrage borgerne mellem valgene i lokale demokratiske processer og beslutninger. Resultatet blev offentliggjort i en afrapportering i september 2013 og indeholder en række anbefalinger og eksempler. Alle har kunnet bidrage med input til rapporten ved løbende at skrive til Økonomi- og Indenrigsministeriets repræsentant via Twitter eller e-mail.

3.1.2 De nye generationer skal inddrages

Mange danskere tager demokratiet som en selvfølge. Men desværre var valgdeltagelsen blandt førstegangsvælgere ved det seneste kommunal- og regionalvalg endnu lavere end den samlede stemmeprocent. Kun 45 pct. af førstegangsvælgerne stemte. Forskningsresultater peger på, at det at stemme er en vane. Hvis en stemmeberettiget borger ikke stemmer første gang, det er muligt, vil de sandsynligvis heller ikke stemme senere i livet.

Eksempel: DEMO-projektet

En række kommuner arbejder allerede målrettet med at fremme unges interesse for demokrati, lokalpolitik og aktivt medborgerskab. På baggrund af Valgretskommissionens betænkning fra 2011 har Syddjurs Kommune for eksempel igangsat et fælles demokratiprojekt – DEMO-projektet - som i tæt samspil mellem kommunens uddannelsesinstitutioner og Syddjurs Ungdomsskole involverer samtlige 3.000 elever fra overbygningerne i kommunens folkeskoler, ungdomsuddannelserne, specialskoler, 10. klasse center og heltidsundervisning.

DEMO-Projektet blev indledt med en fælles kommunal DEMO-uge og herefter en DEMO-camp. Desuden involverer projektet etablering af et DEMO-råd bestående af 12 valgte unge. Projektet, som skal skabe grobund for den videre udvikling af lokaldemokratiet i Syddjurs Kommune og de unges deltagelse i det, vil forløbe i perioden 2013-2016, hvorefter modellen vil blive evalueret og stillet til rådighed for andre kommuner.

Det er et problem for demokratiet, hvis der blandt førstegangsvælgere – unge og nydanskere – er en lav valgdeltagelse. Det vil på længere sigt skabe en demokratisk skævhed. Derudover er en lav valgdeltagelse en indikator for, at borgerne ikke oplever at være en del af et fællesskab i et demokratisk samfund. Derfor vil regeringen i efteråret igangsætte en række aktiviteter for at hindre, at demokratiets tilstand forringes ved det næstkommende kommunal- og regionalvalg i november 2013.

INITIATIV: Opfordring til landets kommuner om brug af brevstemmeafgivning

For at få flere unge førstegangsvælgere til at bruge deres stemme er alle landets borgmestre i et brev blevet opfordret til at foranstalte brevstemmeafgivning på bl.a. uddannelsesinstitutioner og andre steder, hvor unge og andre borgere har deres daglige færden.

Hensigten har været at gøre muligheden for brevstemmeafgivning mere synlig og tilgængelig for borgerne i håb om derved at højne valgdeltagelsen.

INITIATIV: Invitationsbrev til førstegangsvælgere med opfordring til at stemme

Op til det kommende kommunal- og regionalvalg i november udsendes et invitationsbrev til nogle af førstegangsvælgerne til valget. Brevet vil informere om valget og opfordre de nye vælgere til at bruge deres stemme.

Efterfølgende skal effekten af indsatsen analyseres som et led i et valg-deltagelsesprojekt ved Københavns Universitet med henblik på at evaluere, hvordan budskabet har virket på førstegangsvælgere.

3.2 Fuld digital kommunikation – og inklusion

Regeringen, kommunerne og regionerne vil i fællesskab skabe et mere digitalt offentligt Danmark, der effektiviserer og frigør ressourcer og samtidig forbedrer servicen til borgere og virksomheder. For hver blanket som ikke skal tastes ind på computeren, og for hvert brev som ikke skal have frimærke på, sparer den offentlige sektor penge. Penge, som kan bruges på fx sundhed, undervisning og omsorg eller til at stimulere til vækst og øget produktivitet i virksomhederne.

Med digital selvbetjening bliver borgeren uafhængig af åbningstider og fysiske afstande og vil dermed altid være nummer ét i køen til det offentlige. Og danskerne er i høj grad parat til et mere digitalt offentligt Danmark. Tal fra Danmarks Statistik (2012) viser, at 84 pct. af befolkningen mellem 16 og 89 år var på internettet dagligt eller ugentligt, og ca. 75 pct. anvender de offentlige hjemmesider og internetbank. Fra 2010 til 2012 kom 175.000 flere internetbrugere til i alderen 65 og 89 år.

For mange er det blevet dagligdag at overføre penge i netbank, købe julegaver på nettet, holde kontakt med familie og venner via email og Skype og bruge sociale medier. Det smitter også af på vaner og forventninger, når det gælder kontakt med det offentlige. I en undersøgelse fra Rambøll (IT i praksis, 2012) svarer lidt over halvdelen af de adspurgte, at de foretrækker den digitale vej frem for fx telefon eller besøg på rådhuset. Motivationen for den digitale vej er bl.a. øget fleksibilitet, øget værdighed og oplevelsen af bedre service.

3.2.1 Digital selvbetjening og kommunikation

Alle danskere vil i de kommende år skulle bruge internettet fra vugge til grav – fra fødselsanmeldelse til begravelseshjælp – og desuden til at kommunikere digitalt med det offentlige. Målet er, at 80 pct. af al skriftlig kommunikation mellem borgere og offentlige myndigheder fra 2015 foregår digitalt. Det sparer samfundet for milliarder af skattekroner og giver en høj grad af fleksibilitet og mindre ventetid i køen i telefonen og ved skrankerne. Den digitale teknologi giver os smartere og hurtigere måder at klare de almindelige rutineprægede opgaver på, så vi kan frigøre ressourcer til de opgaver, som kræver noget særligt.

Regeringen fremsatte derfor lov om obligatorisk digital selvbetjening, der blev vedtaget af Folketinget. Med loven bliver op imod 30 nye løsninger omfattet af kravet om digital kontakt med det offentlige. Det betyder, at de borgere, der kan, skal anvende nettet, når de fx skal anmelde cykeltyveri, vælge læge eller søge om støtte til hjælpemidler. Desuden har Folketinget vedtaget lov om offentlig digital post, som indebærer, at borgere og virksomheder skal have en digital postkasse til at modtage digital post fra det offentlige. Hvis der er særlige hensyn, som taler for det, kan man dog blive undtaget digital selvbetjening og digital post.

INITIATIV: Krav til brugervenlighed i digitale selvbetjeningsløsninger

Frem imod 2015 vil der hvert år komme flere og flere områder til, hvor borgerne skal møde det offentlige via den digitale vej. Det betyder, at vi selv skal indtaste data, ansøge om fx tilskud og tjekke den digitale postkasse. Regeringen vil sørge for, at mødet med det offentlige bliver så nemt som muligt. Derfor arbejdes der for at gøre selvbetjeningsløsningerne så brugervenlige som mulige – blandt andet ved at skabe betingelser for bedre datakvalitet og ved at etablere sammenhæng i systemerne, så data kun skal tastes ind én gang og herefter i stigende grad deles på tværs af myndigheder.

Til det formål har regeringen udarbejdet en udviklingsvejledning for selvbetjeningsløsninger med 24 minimumskrav til brugervenlighed og tilgængelighed i offentlige selvbetjeningsløsninger, når leverandørerne skal udvikle eller revidere løsningen. Vejledningen vil løbende blive revideret bl.a. på baggrund af brugertest, erfaringer og input fra brugerne. Alle selvbetjeningsløsninger, der bliver obligatoriske til og med 2015, skal leve op til samtlige krav i udviklingsvejledningen vedrørende brugervenlighed og tilgængelighed.

3.2.2 Der tages hånd om alle

Overgangen til digital kommunikation er et ophør med papirbreve og blanketter, men det betyder ikke, at borgerne ikke kan få hjælp og vejledning i deres sager med det offentlige. Der vil blive taget hånd om dem, som har brug for hjælp til digital selvbetjening, eller som ikke har mulighed for at bruge digital kommunikation.

I takt med at kommunikationen mellem borgerne og de offentlige myndigheder bliver digital, vil nogle borgere have behov for hjælp til at bruge digital selvbetjening og digital post. Derfor har regeringen, kommunerne og regionerne sammen udarbejdet en plan, som skal bidrage til, at også de mindre it-kyndige borgere efterhånden bliver mere digitalt selvhjulpne.

INITIATIV: Plan for inklusion i overgangen til digital kommunikation

Det offentliges plan for inklusion strækker sig lige fra at sikre, at der er tænkt hjælp ind i de offentlige selvbetjeningsløsninger til at klæde de medarbejdere på, som i det daglige møder borgerne. De borgere, som har brug for hjælp, vil således opleve at få den i borgerservicecentret, på biblioteket eller i datastuerne rundt om i landet, som yder PC- hjælp til ældre.

Samtidig fokuseres der også på at inspirere til at udforske de digitale værktøjer ved at vise eksempler på, hvordan de digitale teknologier kan åbne en helt ny verden af muligheder. Indsatsen tilrettelægges og gennemføres i samarbejde med blandt andet ældreorganisationerne og bibliotekerne, som er med til at sikre, at indsatsen når bredt ud.

INITIATIV: Fællesoffentlig kampagne om digital kommunikation

Til understøttelse af indsatsen for at få alle godt med på den digitale bølge skydes en omfattende fællesoffentlig kampagne om digital kommunikation i gang i november 2013. Kampagnen vil sætte fokus på, at der er hjælp at hente. På "Lær mere om it-netværkets" hjemmeside lærmereomit.dk findes blandt andet kontaktinformation på de mange organisationer, fx biblioteker, ældreorganisationer og oplysningsforbund, der tilbyder it-kurser til særlige målgrupper. Desuden kan borgerne finde instruktionsvideoer og anden hjælp og støtte.

Danskerne vil dels opleve kampagnen i presse og massemedier, dels vil alle myndigheder få stillet materiale til rådighed, så de kan formidle budskaberne direkte i mødet med borgerne.

3.3 Nye samarbejdsformer og inddragelse

Der skal skabes nye former for samarbejde om opgaveløsningen i den offentlige sektor på alle niveauer, hvor erhvervslivets og civilsamfundets idéer, viden, styrker og kontaktflader kan udnyttes som stærke ressourcer. Den offentlige sektor kan blive bedre til at integrere både borgere og medarbejdere i ledelsesbeslutninger, så de kan være medskabere af de offentlige ydelser og ikke mindst de målsætninger, som de i sidste ende skal henholdsvis modtage og levere.

Vi har behov for en løbende udvikling og afprøvning af nye måder at løse de statslige, regionale og kommunale opgaver på gennem nye former for samarbejde og dialog, og vi skal derfor skabe rammerne for, at offentlige myndigheder på alle niveauer kan udvikle og modernisere. Det handler fx om etablering af offentlig-private samarbejder og partnerskaber omkring fornyelse og udvikling af offentlige kerneopgaver, om samproduktion mellem den offentlige sektor og borgere om velfærdsydelser og om at skabe endnu bedre rammer for samarbejde med den frivillige sektor.

Alt dette kræver en kreativ tilgang til nye styringsmodeller, mindre berøringsangst over for nye samarbejds-konstellationer, mod til at udvikle mindre bureaukratisk og digitaliseringsklar lovgivning samt løbende politisk debat om omstillingen.

3.3.1 Modernisering af den offentlige sektor

Den offentlige sektor skal levere service af høj kvalitet til alle, der har behov. Det er regeringens ambition, at kvaliteten af velfærdsservicen forbedres gennem nytænkning og modernisering af den offentlige sektor. Regeringen vil derfor skabe rammerne for en dynamisk offentlig sektor, der konstant tilpasser sig og kanaliserer ressourcerne derhen, hvor behovet er størst. Regeringens moderniseringsdagsorden af den offentlige sektor har derfor blandt andet fokus på resultater, effekter, kvalitet og styring, ledelse og bedre offentlige indkøb, regelforenklning, afbureaukratisering og digitalisering.

Regeringen ønsker derved at nytænke den måde, vi arbejder på i den offentlige sektor for at skabe en bedre levering af serviceydelser med øget kvalitet og effektivitet til gavn for borgeren og samfundet. Her rummer den digitale udvikling store potentialer for forbedret velfærd og service, men den kræver også, at vi udfordrer den måde, vi "plejer" at arbejde på med en højere grad af involvering, fællesskab og sammenhæng mellem stat, marked og civilsamfund.

Eksempel: Smart Aarhus

Et eksempel er initiativet Smart Aarhus, der med udgangspunkt i samspillet mellem borgere, offentlige og private aktører vil udvikle byen. Hvor andre Smart Cities fokuserer meget på udbygningen af digitale infrastrukturer, er Smart Aarhus også et organisatorisk projekt, der vil skabe rammerne for en bæredygtig og innovativ by. Formålet er at skabe et innovationsøkosystem, hvor borgere, virksomheder, civilsamfundsorganisationer og den offentlige sektor arbejder sammen om at imødegå de store samfundsmæssige udfordringer, som byerne stilles overfor i de kommende år. Det gælder bl.a. demografiske udfordringer, håndteringen af miljø- og energiresourcer og virksomhedernes konkurrencedygtighed i et globalt marked. "Smart Aarhus" er udviklet i et partnerskab mellem centrale aktører i Aarhus, heriblandt Aarhus Kommune, Region Midtjylland, Alexandra Instituttet og Aarhus Universitet.

Ved at åbne op og tage nye metoder i brug til at samarbejde mellem offentlig forvaltning, erhvervsliv, forskning, uddannelse, NGO'er og det øvrige civilsamfund kan vi på én gang transformere den offentlige service og forbedre rammevilkårene for innovation og erhvervsudvikling.

I dette arbejde er det vigtigt, at vi vidensdeler, hvad der virker, og hvordan det virker. Regeringen lancerede derfor i foråret 2013 en ny hjemmeside, www.modernisering.nu, som skal udgøre en platform for moderniseringstiltag med best practice eksempler fra kommuner og regioner. Hjemmesiden er både en indgang til at blive klogere på mange gode eksempler fra kommuner og regioner og faciliterer samtidig viden og inspiration til regeringen om, hvad der virker.

INITIATIV: Principper for samarbejde om modernisering af den offentlige sektor samt oprettelse af center for offentlig innovation

Regeringen og parterne på det offentlige arbejdsmarked har vedtaget syv principper for samarbejde om modernisering af den offentlige sektor. Principperne skal fremme en offentlig opgavevaretagelse og kultur med fokus på tillid, samarbejde, resultater, effektivitet, nytænkning, kvalitet og faglighed. Samtidig har de til formål at understøtte de mange gode initiativer på tværs af sektorer og myndigheder, der nytænker og forbedrer den offentlige sektor.

Vedtagelsen af principperne følges i 2014-16 op af initiativer, som skal bidrage til at udbrede principperne og understøtte modernisering og innovation i den offentlige sektor. Initiativerne omfatter udvikling af nye styreformer med fokus på tillid og samarbejde samt oprettelse af et center for offentlig innovation, som skal understøtte, at innovation spredes og forankres på tværs af den offentlige sektor. Centret skal også styrke medarbejder- og brugerdriven innovation i det offentlige.

INITIATIV: Frikommuneforsøg

Frikommuneforsøg er et led i regeringens arbejde med modernisering og nytænkning af den offentlige sektor. Erfaringerne fra frikommuneforsøget skal bidrage til regeringens generelle reform af den offentlige sektor med fokus på tillid, faglighed, ledelse og afbureaukratisering, som er væsentlige parametre for en brugerorienteret sektor.

Ni kommuner er frikommuner. De har fået dispensation fra statslige regler og dokumentationskrav for at afprøve nye måder at gøre tingene på. Målet er at finde smartere, mere ressourceeffektive og mindre bureaukratiske løsninger.

3.3.2 Samarbejde med erhvervslivet

Når den offentlige sektor samarbejder med private virksomheder om løsningen af offentlige opgaver, kan nye synergier opstå, og det kan skabe en bedre opgaveløsning og effektiviseringer. Samtidig giver det grundlag for vækst og nye arbejdspladser i det private. I 2012 konkurrenceudsatte kommunerne samlet 25,4 procent af deres opgaver. Sammenlignet med 2011 er der tale om en stigning, idet tallet for 2011 var 25,0 procent. Siden kommunalreformen i 2007 er graden af konkurrenceudsættelse steget hvert år. Den offentlige sektor konkurrenceudsætter i stigende grad offentlige opgaver og lader private virksomheder løse opgaven.

Eksempel: Konkurrence på hjemmehjælpsområdet

Som en del af udmøntningen af finanslovsaftalen for 2013 mellem regeringen og Enhedslisten vedtog Folketinget den 19. marts 2013 et lovforslag, som sikrer kommunalbestyrelsen mere fleksibilitet til at tilrettelægge det frie valg og hjemmehjælpen på den måde, der lokalt vurderes at være mest hensigtsmæssig. Som noget nyt får kommunalbestyrelsen mulighed for at tilbyde borgerne frit valg af leverandør med et fritvalgsbevis. Det skal understøtte bedre kommunal ressourceudnyttelse og bedre service til borgerne. De ændrede regler forudsættes fra 2013 årligt at frigøre 132 mio. kr. i kommunerne til borgernær service. Loven trådte i kraft 1. april 2013.

Regeringen vil fortsætte og udbygge samarbejdet mellem private og offentlige aktører i opgaveløsningen. Regeringen har derfor iværksat en række initiativer og arbejder, som har til formål at forenkle og modernisere lovgivningen i relation til offentlig-privat samarbejde. Indsatserne strækker sig fra en ny dansk udbudslov, som skal implementere de kommende EU-regler til modernisering af låne- og deponeringsreglerne. Et nyt råd for offentlig-privat samarbejde skal desuden fremover understøtte konkurrencen om de offentlige opgaver og fremme samarbejdet mellem offentlige myndigheder og private virksomheder.

INITIATIV: anbefalinger fra vækstteams

Regeringen har nedsat otte vækstteams, som i tæt dialog med erhvervslivet foretager et eftersyn af vækstvilkårene på erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft. Formålet er at pege på konkrete tiltag, som kan forbedre virksomhedernes produktivitet og udviklingsmuligheder og derigennem bidrage til vækst og beskæftigelse i Danmark.

Regeringen fremlægger på baggrund af anbefalingerne fra de forskellige vækstteams vækstplaner med konkrete initiativer til, hvordan anbefalingerne kan føres ud i livet. Erhvervslivet og interessenter inddrages løbende i den proces og er også en fast sparingspartner, når regeringens vækstplaner skal eksekveres. Herudover har erhvervslivet aktivt påtaget sig et ansvar for at eksekvere konkrete initiativer fra vækstplanerne.

3.3.3 Samarbejde med borgerne om velfærd

Borgernes og lokalsamfundenes viden, ressourcer og engagement skal inddrages i opgaveløsningen i det offentlige, så det fremmer kvalitet og effektivitet. Det er ikke længere kun fagpersoner, som er eksperter - borgerne kan også selv være vigtige eksperter i forhold til deres egen situation, dagligdag og lokalsamfund, og inddragelse af deres ressourcer og viden kan komme alle til gavn.

Eksempel: "Det Gode Liv"

Med projektet Det Gode Liv afprøver Ballerup Kommune nye måder at samarbejde direkte med borgerne. Det Gode Liv rummer blandt andet en antropologisk undersøgelse af, hvad borgerne i Ballerup Kommune drømmer om, hvad der driver dem i forfølgelsen af egne drømme, samt hvad der eventuelt står i vejen for, at de når deres mål og drømme i livet. Undersøgelsen danner grundlag for samskabelsesprocesser, hvor kommunens fagfolk og borgere mødes for sammen at udvikle ideer og nytænke måden, kommunen løser sine opgaver. Formen og processerne omkring samskabelsesforløbene udvikles løbende sammen med borgerne og lokalpolitikkerne, efterhånden som projektet skrider frem.

Når borgerne inddrages direkte og selv spiller en aktiv rolle, kan det også skabe bedre mulighed for at tilrettelægge offentlige servicetilbud på en klogere måde. På den måde sikres en bedre balance mellem borgernes ressourcer og behov og de tilbud, som det offentlige stiller til rådighed. Herved kan behovet for velfærdsydelser vurderes mere præcist. Borgerne kan opnå en oplevelse af større ejerskab og indflydelse på deres egen situation.

Eksempel: "Fra patient til borger"

I Region Midtjylland arbejdes der med en eksperimenterende tilgang til bruger- og borgerinvolvement. Ikke som et mål i sig selv, men som et middel til at sikre implementering fra start og til at få en indsigt i borgernes virkelighed, så relevante behov nemmere kan imødekommes. På en række hospitaler arbejder Region Midtjylland fx med projektet 'Fra patient til borger'.

På Hospitalsenheden Vest i Herning er der nedsat en styregruppe bestående af medarbejdere fra hospitalet og forældre til syge børn. Hensigten med at inddrage forældrene direkte i projektorganiseringen er at udvikle et bedre samarbejde mellem personale og forældre på børneafdelingen. Forældrene er således aktive og er med til at beslutte, hvad projektet skal indeholde. På Hospitalsenheden Horsens arbejdes der med at bruge patienternes ressourcer og egen kapacitet bedre. Udover at det styrker patienternes evne til at håndtere deres situation og giver dem en følelse af ejerskab og indflydelse, har projektet også vist den indirekte effekt at gøre borgerperspektivet mere tydeligt i de øvrige initiativer på hospitalet.

De nye digitale muligheder kan anvendes på de store velfærdsområder til gavn for den enkelte borger og for samfundsøkonomien. De store velfærdsområder – sundheds-, social- og undervisningsområdet – spiller en stor rolle i mange danskeres dagligdag. Med digital velfærd kan borgerne opnå større frihed og fleksibilitet, selvom den offentlige ydelse leveres for færre omkostninger. Det gælder eksempelvis digital genoptræning, hvor den enkelte borger kan træne hjemme via en liveforbindelse til behandleren, der på sin side kan nå flere borgere end ved traditionel behandling.

Regeringen vil i arbejdet fremover med at implementere digitale velfærds løsninger kunne give offentlig service af samme eller bedre kvalitet til færre midler. Borgernes kontakt med det offentlige vil ikke længere være begrænset til sygehuset, kommunen eller skolen. Kontakten og den nære velfærd vil fremover i højere grad kunne finde sted i den enkeltes hjem, eller når man er på farten via mobile forbindelser.

Digitale velfærds løsninger vil have mange fordele for borgerne, men vil samtidig have som konsekvens at det offentlige i mindre omfang kommer til at løse opgaverne for borgerne for i stedet i højere grad at løse opgaverne sammen med borgerne. Det betyder en mere aktiv rolle for borgerne i visse situationer, og det forudsætter, at det offentlige tager aktivt ansvar for, at effekten af den samlede indsats er til gavn for borgerne. Det betyder blandt andet, at det offentlige sikrer, at løsninger bliver relevante og brugervenlige for borgerne, ligesom der skal være hjælp at hente for de borgere, der ikke magter at anvende den digitale velfærd.

INITIATIV: Strategi for digital velfærd

Regeringen, KL og Danske Regioner har sammen udarbejdet en strategi for digital velfærd. Strategien sætter retningen for den offentlige sektors arbejde med digitalisering og velfærdsteknologi på social-, sundheds- og undervisningsområdet.

Det er målet, at digitale velfærdsydelser kan leveres mere effektivt og skabe en lettere hverdag med højere livskvalitet for borgerne. Strategien indeholder 24 initiativer og strækker sig frem til 2020. Der vil frem mod 2020 løbende blive opstillet nye mål og igangsat nye initiativer.

3.3.4 Frivillighed

Et velfungerende velfærdssamfund kræver ikke blot en stærk privat og offentlig sektor, men også en stærk og engageret frivillig sektor. Gennem frivilligt arbejde skabes stærke fællesskaber på tværs af generationer og social baggrund, og samfundets sammenhængskraft forstærkes. Regeringen har fokus på, at det ikke må være unødigt besværligt at udføre frivilligt arbejde.

I juni 2012 blev publikationen "Barriere- og løsningskatalog for frivilligområdet" offentliggjort af Social-, Børne- og Integrationsministeriet (daværende Social- og Integrationsministeriet). Kataloget samlede input om oplevede barrierer og forslag til løsninger fra de frivillige og fra frivilligorganisationerne og vil danne afsæt for det videre arbejde med at skabe bedre rammer for det frivillige arbejde. For det skal blive lettere at være frivillig i Danmark. Regeringen vil derfor blandt andet arbejde for, at overflødig bureaukrati for frivilligt arbejde begrænses mest muligt, og at samspillet mellem det frivillige Danmark og den offentlige sektor får nye visioner og rammer.

INITIATIV: Implementering af nyt frivillighedscharter

Mere end 10 år er gået siden Danmarks første charter for frivillighed blev formuleret. Og såvel den frivillige sektor som det offentlige og velfærdssamfundet har forandret sig meget siden da - i dag taler vi fx om frivillige på internettet og på kommunale institutioner. I foråret 2013 har regeringen derfor igangsat et arbejde med at forny charteret for samspil mellem den frivillige verden og det offentlige. Efter en brainstormingsfase med bl.a. folkehøring og en udviklingsfase med bl.a. en camp for udvalgte interessenter, er det nye charter blevet formuleret af en bredt sammensat arbejdsgruppe. Charteret blev offentliggjort den 1. juli 2013.

I løbet af efteråret 2013 følger en implementeringsfase med regionale møder, hvor chartret danner afsæt for igangsættelse af en lokal dialog mellem det offentlige og den frivillige verden om, hvordan charterets visioner kan konkretiseres og udmøntes lokalt.

3.4 Åbne data – innovation, gennemsigtighed og effektivisering

Den offentlige sektor indsamler, producerer, reproducerer og formidler mange informationer og data med henblik på at varetage sine offentlige opgaver. Det gælder f.eks. oplysninger om økonomi, geografi, vejrforhold, turisme, erhvervsforhold, patentrettigheder og uddannelse. Når data allerede er udarbejdet i forbindelse med offentlige myndigheders løsning af egne opgaver, er der en samfundsøkonomisk gevinst i at udnytte disse informationer så meget som muligt.

Eksempel: Data fra det danske folkestyre

Det danske folkets arbejde resulterer i en mængde dokumenter – eller data – som giver indsigt i folkestyrets handlinger og prioriteringer. Allerede i dag kan man finde meget af dette materiale offentliggjort på folketings websider ft.dk og folketingsstidende.dk, hvor man kan læse de forskellige dokumenter. Materialet er imidlertid generelt publiceret som enkelt dokumenter i en form, som gør det svært fx at udnytte materialet direkte som indhold i nye innovative digitale løsninger.

Folketinget vil gøre det muligt for borgere, virksomheder og civilsamfundsorganisationer at få direkte adgang til at hente rådata og at bruge dem i nye digitale sammenhænge. Udviklingen af den tekniske løsning vil tage afsæt i dialog med virksomheder, offentlige myndigheder, organisationer, medier, studerende, forskere og andre, der kunne have interesse i at få adgang til Folketingets data.

3.4.1 Offentlige data som digitalt råstof

Regeringen ønsker at initiere vækst i samfundet, som bl.a. kan skabes ved nye innovative løsninger på markedet. Regeringen har derfor taget en række initiativer til at indsamle, kvalitetssikre og opgradere data for at gøre dem tilgængelige for det private. Når offentlige data gøres tilgængelige, får virksomheder og iværksættere mulighed for at afprøve nye ideer uden først at skulle investere i de data, der er nødvendige for at skabe deres produkt.

For med tiden at skabe et samlet overblik over de tilgængelige offentlige data er der derfor etableret et offentligt "datakatalog", som beskriver og henviser til individuelle datakilder hos de respektive offentlige myndigheder og institutioner. Alle kan frit tilføje datakilder til datakataloget, som findes på data.digitaliser.dk. Der er desuden udviklet en åben, offentlig standardlicens med fælles, gennemsigtige og letforståelige vilkår, som sikrer en ubegrænset brugsret for alle, og som kan benyttes til alle åbne, offentlige data.

INITIATIV: Offentlige Data I Spil (ODIS)

For at understøtte den brede indsats med at gøre offentlige data tilgængelige skal initiativet 'Offentlige Data I Spil' bidrage til at øge opmærksomheden på potentialerne i offentlige data og til at gøre offentlige data tilgængelige. Det skal ske ved blandt andet at bistå offentlige myndigheder og institutioner med vejledning i indsatsen med at stille data til rådighed og ved at rådgive om lovgivningen på området.

Indsatsen skal desuden drive det offentlige "datakatalog", facilitere erfaringsudveksling, netværksdannelse og samarbejde mellem det offentlige og private, som vil genbruge data, samt dokumentere de gode eksempler på åbne data og anvendelse af åbne data.

3.4.2 Gode grunddata for alle

Det offentlige registrerer en lang række oplysninger om borgere, virksomheder, fast ejendom, bygninger, veje, landkort osv. En lille, men meget vigtig del af disse oplysninger – de såkaldte grunddata – bruges igen og igen på tværs af hele den offentlige sektor. Disse grunddata er fundamentet for, at myndighederne kan varetage deres opgaver korrekt og dermed bidrage positivt til hele samfundets effektivitet. Samtidig har grunddata værdi for den private sektor i udviklingen af nye typer af digitale produkter og løsninger.

For at fremme brugen af offentlige grunddata indgik regeringen en aftale med KL og Danske Regioner om, at centrale grunddata, som tidligere var betalingsbelagte, blev frie og gratis tilgængelige for alle fra 1. januar 2013. De frikøbte grunddata blev stillet til rådighed under den åbne, offentlige standardlicens.

INITIATIV: Datafordeler til distribution af grunddata

Frem mod 2016 vil grunddataregistrene blive konsolideret i et fælles system – en såkaldt "Datafordeler" som både offentlige og private brugere af grunddata vil kunne få nytte af. Alle fællesoffentlige grunddata skal distribueres via Datafordeleren, som på længere sigt også vil kunne rumme andre offentlige data end grunddata.

Forskellige dialog- og netværksaktiviteter omkring grunddata skal desuden bidrage til, at myndigheder og virksomheder tager de forbedrede og frie grunddata i anvendelse, og at der udvikles partnerskaber mellem offentlige og private aktører om anvendelse af grunddata.

3.5 Udbredelse af Open Government

Arbejdet med at udbrede open government i Danmark vil være en løbende og åben proces, som nødvendigvis må strække sig ud over handlingsplanens initiativer. Det handler i høj grad om forandre og udvikle mindsettet i den offentlige sektor. Arbejdet med open government er således ikke et stramt styret projekt, men handler om at igangsætte og understøtte grundlæggende forandringer i den offentlige sektors måde at bygge relationer og samarbejder på – på nationalt, regionalt og lokalt plan.

INITIATIV: Open Government Camp 2013

Arbejdet med at gennemføre de mange open government-initiativer og –aktiviteter i denne handlingsplan skydes i gang med en Open Government Camp, hvor både borgere, virksomheder, foreninger, NGO'er og offentlige myndigheder inviteres til at deltage. Formålet med camp'en er at eksperimentere med, hvordan civilsamfundet og den offentlige sektor kan samarbejde om at løse samfundsopgaver på nye måder, om at skabe innovation og udvikling og om at udnytte de digitale teknologier til at gøre velfærdssamfundet endnu bedre. Samtidig skal camp'en tjene som inspiration for myndigheder, som gerne selv vil afholde lignende arrangementer eller på andre måder arbejde med samproduktion og borgerinddragelse.

Camp'en vil bestå af en række workshops, der har til formål at arbejde med aktuelle udfordringer og spørgsmål, og de enkelte workshops og aktiviteter på camp'en arrangeres af offentlige myndigheder, civilsamfundsorganisationer, borgere og virksomheder i fællesskab.

Open Government

National handlingsplan 2013-2014

2012/13 : 44

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Digitaliseringsstyrelsen
Landgreven 4
postboks 2193
1017 København K

Tlf.: 33 92 52 00

E-mail: digst@digst.dk

Elektronisk publikation

978-87-92985-66-8

Design af indhold

Digitaliseringsstyrelsen

Design af omslag

e-Types & India

Web

Publikationen kan hentes på
digst.dk/OpenGovernment

